Samhälle och
Socialt Utbud

SOS Aktuellt

Tidningen som för den finlandssvenska handikappades talan och granskar det sociala utbudet | ISSN 1795-410X | Prenumerera för 12€ | 5/2011 | Oktober

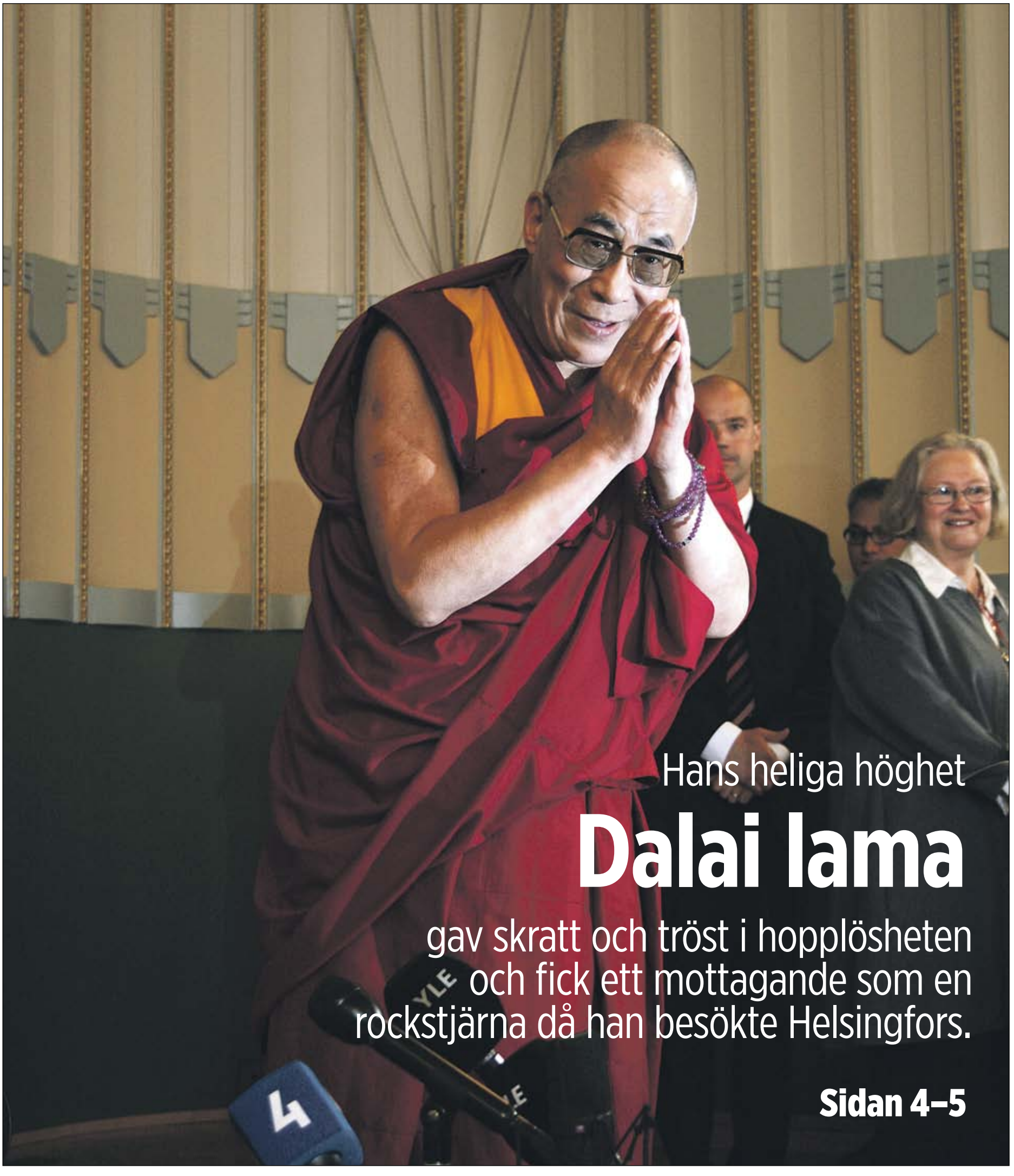

Hans heliga höghet

Dalai lama

gav skratt och tröst i hopplösheten och fick ett mottagande som en rockstjärna då han besökte Helsingfors.

Sidan 4–5

Foto: Daniela Andersson

Innehåll

SOS Aktuellt

Adress:
Apollogatan 15 A 7,
00100 Helsingfors

Telefon:
044 555 4388

Ansvarig utgivare:
Finlands Svenska
handikappförbund
09 496 446

Ansvarig redaktör:
Anna Caldén
Ordförande för Finlands
Svenska Handikappförbund

Redaktionschef:
Daniela Andersson
044 555 4388
daniela.andersson@
kolumbus.fi

Medarbetare
Tom Sörhannus
Christina Lång
Amanda Ehn
Thomas Rosenberg
Helena Forsgård
Malin Johansson

Layout
Erkki Tuomi / Neodesign
Henna Salonen / Neodesign

Tryckeri
KSF Media Ab
ISSN 1795-410X

Artiklar, feedback, insändare
daniela.andersson@kolumbus.fi

Övrig e-post, vill du
ha tidigare utgivna
nummer?
ulf.gustafsson@kolumbus.fi

www.sosaktuellt.fi

s.2–3 **Förklara krig mot stigmatisering**
Gustav Skuthälla

Skilda världar
Daniela Andersson

s.4–5 **Dalai lama tog hela cirkusen med ro och sitt säregna fnitter**
Daniela Andersson

JURISTENS KOLUMN: Omorganisering av social- och hälsovården
Ulrika Krook

s.6–7 **SAMS på god väg**
Thomas Rosenberg

Vita käppen en symbol för synskadade
Tom Sörhannus

s.8–9 **Självbild, självförtroende och självkänsla**
Helena Forsgård

NOTERAT: Lärum-förlaget öppnade sin nya webbshop i mitten av september

NOTERAT: Bokmässan 27-30 oktober!

s.10–11 **Studiedag inom barnskyddsfrågor i Vasa**
Amanda Ehn

Nordens välfärdscenters nya projekt satsar på sårbara familjer
Daniela Andersson och Nordens Välfärdscenter

s.12–13 **Solgården bjuder på trygghet, trivsel och glädje**
Christina Lång

s.14–15 **Långsamt genom Europa**
Tom Sörhannus

NOTERAT: Europeiska dyslexiveckan firades vecka 40

s.16 **Händelsekalendern 2011**

Vill du annonsera i SOS Aktuellt?

Priser 2011
Helsidesannons: 600 euro
Halvsida: 300 euro
¼ sida: 150 euro

Vill du ha annons i annat format? Tag kontakt så anpassar vi priset till din annonsstorlek! Medie-kort finns på www.sosaktuellt.fi

Kontakta:
Annonsansvarig:
Daniela Andersson,
044 555 4388, daniela.
andersson@kolumbus.fi

Utgivning och prenumerationer 2011

SOS Aktuellt utkommer 6 gånger år 2011.

Nr 6 utkommer vecka 49.
Deadline för material den 28 november.

Fortlöpande årsprenumeration för papperstidningen: 12 euro. Tidsbestämd årsprenumeration: 14 euro. Lösnummer: 3,50 styck. Vid lösnummersbeställning fakturerar vi 1,50 euro i hanteringsavgift. Utrikesporto: 5 eur (Europa), 10 eur (Övriga världen). Tillgängligt format för synskadade (rtf-format, tidningen kommer i e-posten) kostar endast 7 euro/år.

1. Beställ via internet.
Fyll i prenumerationsblanketten på www.sosaktuellt.fi eller e-posta pren@sosaktuellt.fi

2. Eller ring 044 555 4388, eller Handikappförbundet 0500 418 272

LEDARE

Förklara krig mot stigmatisering

Alla vi människor är mer eller mindre sårbara och reagerar på händelser i livet på olika sätt. Ärftliga faktorer, uppväxtförhållanden, traumatiska upplevelser och andra hårda påfrestningar kan tillsammans eller var för sig ge upphov till psykisk ohälsa. Det kan hända vem som helst. Hur vi kommer att reagera i en viss situation går inte att säga på förhand. Varannan kvinna och var fjärde man riskerar att någon gång råka ut för en depression. Psykisk ohälsa är den snabbast växande orsaken till sjukpensionering.

När man mår psykiskt dåligt är ofta det mest läkande vanlig medmänsklig kontakt, att bli sedd och bemött med värme och respekt av andra människor. Eftersom orsakerna till besvären inte syns så möts man i stället ofta av rädsla, okunskap och fördomar. Den onyanserade bild av psykiskt sjuka som massmedia ofta förmedlar förstärker de negativa attityderna.

Men det finns en väg tillbaka. Det har visat sig att möjligheterna att återhämta sig även från mycket allvarlig psykisk ohälsa är betydligt större än man tidigare trott. Vägen tillbaka är vanligtvis krokig och fylld av såväl med- som motgångar. I denna vandring tillbaka har stöttande vänner, anhöriga och samhällets attityder en avgörande betydelse.

Dock utgör den enskilde individen den viktigaste resursen i återhämtning.

Psykosociala förbundet vill visa på ett bättre bemötande och förändra attityder och fördomar kring psykisk funktionsnedsättning. Omgivningen reagerar ofta undvikande, med bestörtning eller likgiltighet på yttringar av psykisk ohälsa. Många anser fortfarande att det är en skam att ha en psykisk funktionsnedsättning. Det är okunskap som orsakar reaktionerna. Psykosociala förbundet vill möta dessa fördomar med information. Det är en av förbundets absolut viktigaste uppgifter.

Psykosociala förbundet arbetar för att vård, stöd och service skall utformas i samverkan med individens behov. Det gäller alla delar av ett fullvärdigt liv, bostad, rehabilitering och arbete/meningsfull sysselsättning. Allt detta bör ha sin utgångspunkt i individens egna erfarenheter.

Personer med psykisk ohälsa har vanligtvis ett nätverk av anhöriga, närstående. Detta nätverk utgör en av de värdefullaste tillgångarna. Samarbetet med anhöriga bör bygga på ömsesidigt förtroende. De anhörigas insats i förbundet, medlemsföreningarna och deras egna organisationer kan inte tillräckligt poängteras.

Psykosociala förbundet samarbetar med de finlandssvenska handikappförbunden inom Samarbetsförbundet kring funktionshinder (SAMS), motsvarande finska förbund för psykisk ohälsa, statliga myndigheter och kommunerna. Förbundet är därutöver aktivt på nordisk och EU nivå.

Förbundets arbete kan också beskrivas som en verksamhet som har demokrati för alla som riktmärke. Demokrati för alla betyder människovärdighet, mänskliga rättigheter och rätten att yttra sig på de områden i livet som är avgörande för den enskilde individen. Förbundet arbetar för att avlägsna all tabu som är knutet till psykisk ohälsa. Förbundet förklarar stigmatisering (psykologisk brännmärkning) krig. Stigmatisering har ingen plats i det goda samhället. Stigmatisering skall jagas på flykt.

En god välfärd, ekonomisk trygghet, trygga och förutsägbara inkomster och likaså goda och säkra boendeförhållanden hänger intimt samman med en god psykisk hälsa.

En god välfärd, ekonomisk trygghet, trygga och förutsägbara inkomster och likaså goda och säkra boendeförhållanden hänger intimt samman med en god psykisk hälsa.

Hälso- och omsorgstjänsterna skall likaså vara demokratiska i sin utformning. Brukare och deras anhöriga är experter och bör tas med i utformningen av all politik och planering av de psykiska hälsotjänsterna.

”Konventionsstaterna åtar sig att säkerställa och främja fullt förverkligande av alla mänskliga rättigheter och grundläggande friheter för alla personer med funktionsnedsättning utan diskriminering av något slag på grund av funktionsnedsättning”. (FN:s konvention om rättigheter för personer med funktionsnedsättning).

Gustav Skuthälla

Förbundsordförande
Psykosociala förbundet i Finland

REDAKTÖRENS ORD

Skilda världar

Jag skriver ofta att mycket är på gång. Men mycket är ohjälpligt hela tiden på gång. Saker och ting står ju inte precis stilla omkring oss. För tillfället sitter jag i ett 38 gradigt Dubai. Imamen ”galar” i vår kvartersmoské och överröstar lätt den surrande luftkonditioneringen. Jag har inte riktigt blivit vän med imamen än. Första veckorna väckte han mig ohjälpligt varenda en morgon i gryningen strax efter 4. Jag var rasande och förbannade honom och önskade honom till ett ännu hetare ställe. Min lilla tvåårigа dotter tar saken med ro och ”sjunger” med till min bestörtning. Men jag ska förlåta, så som **Dalai lama** lärde mig. Idag någon månad senare väcker imamen mig mer sällan. Man lär sig att inte höra. Månne det är så även med mina arabiska grannar? Jag har ännu inte vågat fråga men då vår hyresvärd, som är äkta emiratarab, hälsade på, och hämtade en låda världens godaste dadlar från hans egen trädgård, så råkade det sig lämpligt att eftermiddagens ”utrop” satt igång med full kraft. Ingen kunde ha missat det men **herr Halloum** satt lugnt kvar i divanen, pustade lite av hettan och fortsatte oberört sin vänliga utfrågning om mig och min familj. Som om han inte ens hört bönkallelsen. Herr Halloum är en mycket speciell person med mycket lite tålamod. Han störtar in med den oklanderligt strukna kandouran flaxanden kring anklarna medan guthran hålls stadigt på huvudet av agal-repet. Han frågar mig om hur många syskon jag och min man har. Bara en syster var, undrar han med en bekymrad rynka mellan ögonen. Gissa hur många barn jag har, frågar han stolt och jag svarar trävande.

– Jag har 10 barn, för då måste ju åtminstone ett bli ordentligt, säger Herr Halloum med en menande blick och jag försäkrar honom att vi alla (min syster och jag samt min man och hans syster) minsann är ordentliga.

– Och jag har bara en fru! Ni västerlänningar tror att vi alla har flera fruar med det är inte sant, säger han skarpt och jag hummar något till svar och tar en dadel till.

Ha en skön oktober och besök oss på Bokmässan i Helsingfors!

Daniela Andersson

Redaktionschef

Nyheter

Text & bild: Daniela Andersson

Dalai lama tog hela cirkusen med ro och sitt säregna fnitter

I förra veckan hade Dalai lama motgångar då han skulle besöka ärkebiskop Desmond Tutus 80-årsdag i Sydafrika. Kina satt käppar i hjulet och utövade makt på sin handelspartner Sydafrika vilket ledde till att Laman inte fick visum utan måste diskutera med Herr Tutu via en videolänk en dag efter festligheterna. Jag är obekväm för dem eftersom jag säger sanningen, konstaterade hans heliga höghet Dalai lama den 14e.

Tenzin Gyatso, hans heliga höghet Dalai lama, väcker politiska känslor där han rör sig eftersom Kina fortfarande orkar spöka för den 76-åriga mannen. Men i Finland kan man lugnt säga att han kom såg och segrade, åtminstone vad gäller mig personligen. Jovisst ropade rubrikerna och debatterna även här ut hur ”ingen” av våra politiska högdjur brydde sig om att träffa laman. Något som inte rörde den lille humoristiske mannen i ryggen överhuvudtaget.

– Det är förståeligt! Om jag enkom kommit för att träffa makthavarna, och de då inte velat träffa mig, då skulle jag känna lite sorg, men inte nu. Jag är ju här för er!

Massivt säkerhetspådrag

Jag har inte personligen hittills känt så stor dragningskraft, eller ska vi hellre kalla det intresse, gentemot Dalai lama, Tibet och hela det köret trots att Brad Pitt gjorde sitt bästa i filmen *”Sju år i Tibet”*. Inte på samma sätt som mina fanatiska yogapraktiserande Tibetvänner. Allmänbildningens kunskap och respekt såklart och men inte någon dyrkan. Så jag åker på presskonferensen utan några som helst förutfattade meningar eller förväntningar. Säkerhetsarrangemangen är rigorösa. Body guardsen står på scenen och bevakar varenda en rörelse och varenda en person med falkögon. Man hinner faktiskt bli lite orolig, vad om någon just nu vill göra laman illa? Men biffarna har läget under kontroll. Folk verkar också allmänt nervösa som om de är rädda för att göra bort sig inför laman. Jag beskådar hur hela salen i Börshuset i Helsingfors är full av säkert nära hundra journalister, till och med från Ryssland, och fotografer som slåss om att få det bästa fotot av laman under de tre minuterna av hans ankomst. Sen är det slut fotograferat. Laman bugar och poserar vänligt och ger ett allmänt avslappnat intryck, han fnittrar och skrattar lite och påminner ibland om en liten pojke. Hans humor överraskar likaså hans vishet. Han besvarar beskäftiga journalisters allvarliga frågor med humor men avrundar alltid med de klokaste orden.

Kina

Och givetvis får han den eviga frågan om Kina och vem som ska bli den nästa laman. Han ger ett megalomaniskt svar på Kinafrågan med hjälp av några liknelser, lite humor och mycket fakta. Socialism och kapitalism har svårt att gå hand i hand.

– Problemen i Tibet har inget att göra med inbördeskrig. Vi har fullt stöd av kinesiska författare, litteraturvetare och andra. Men Kinas ledare tror att jag är en demon, säger Laman, som fick Nobels fredspris 1989, och sätter ännu pekfingren på huvudet som små horn och skrattar hysteriskt.

– Jag brukar skämta om auktoritära personer eftersom de besitter konsten av skenhelighet.

Nå, kommer den nästa Dalai lama att komma i formen av en kvinna?

– Om den nästa Dalai lama kommer i form av en kvinna så måste hon vara mycket vacker, svarar laman och får hela salen att brista i skratt.

– Utbildning hämtar mer jämställdhet mellan män och kvinnor. Men kvinnor har mer hjärta i allt de gör. Kvinnor har en mer aktiv roll i det, påpekar laman.

Han påvisar förlåtelse och medkänsla i allt han talar om. Man ska förlåta sin fiende men inte hans elaka handling. Gud förlåter aldrig synd men nog syndare. Men han medger att visst är det svårt. Att förlåta.

– Finska folket behöver Ryssland, Ryssland behöver Finland. Araber behöver USA, USA behöver Arabvärlden. Jag ser en ljusare framtid. Tänk positivt och uppfriska sinnet, avrundar laman.

Ett tårögt farväl

Många journalister är noga med att presentera sig med hur många gånger de träffat laman, som om han skulle komma ihåg

Pressuppbådet på Dalai lamas presskonferens var som aldrig skådat!

> Men som på beställning vänder han sig om mot mig och trycker varmt min hand och ser mig outgrundligt i ögonen.

dem. Visst är han klok, men det är väl att ta i att han skulle minnas varenda en pretentiös skribent. Jag har ingenting att tillägga eller säga på presskonferensen utan sitter stum av förundran och antecknar febrilt. Det är inte så enkelt att uppfatta vad den lille mannen säger. Hans Tibetanska uttal, ekot från salen och vissa obekanta engelska ord gör sitt. Hans heliga höghet har för vana att lite svälja orden. Men presskonferensen är relativt lång och då arrangörerna meddelar att det är dags för sista frågan så ser laman uppriktigt förvånad ut och säger: Redan? Han hade ju just blivit varm i kläderna. Och innan han eskorteras ut så föreslår han en gruppbild, som jag inte vet om den blev av eller ej, och minglar lite kort och passar på att skaka folks händer då han går förbi.

Jag tänker att nu ska jag ju tammetusan skaka hand med mannen, som utan problem både talar och påminner om Yoda i Star Wars, och banar mig fram i min nästan tomma rad eftersom jag satt ganska långt bak. Laman kommer, skakar hand med personen till vänster och till höger om mig och tänker gå vidare utan att ta min utsträckta hand som om han känner på sig att jag är en hedning som varken är speciellt insatt i buddismen eller yogar morgon, middag, kväll och dessutom äter kött. Men som på beställning vänder han sig om mot mig och trycker varmt min hand och ser mig outgrundligt i ögonen. Jag kan underligt nog inte avläsa hans blick men helt utan förvarning så börjar jag storgråta just då han tryckt min hand och gett mig den blicken. Tårarna sprutar och jag måste hulkande vända mig bort, försöka behärska mig och stappla bort till väskan efter servetter. Jag får inte luft, det är obeskrivligt och jag fattar ingenting. Det kändes som om han såg in i mitt inre, all min oro, alla motgångar, alla nederlag. Som om han förstod. Men jag kan inte avgöra om blicken var förtröstan, medlidande eller bådadera. Så nu är det väl bara att sätta sig in i buddismens läror och komma underfund med den lille mannens vishet och godhet. Jag gick på hans föreläsning om medkänsla i Esbo och kan bara konstatera att om hela världen tänkte som han så vore det en god värld. Men:

– Förra århundradet var våldets århundrade. Detta kommer att bli ett århundrade fyllt av dialog och genom detta kan vi bygga en fredlig värld. Men om vi vill ha fred på jorden så är människan tvungen att försvinna helt, säger Dalai lama med ett rungande skratt.

Juristens kolumn

Omorganisering av social- och hälsovården

Omorganisering av social- och hälsovården är lika aktuellt som eventuella nya kommungränser. Enligt regeringsprogrammet genomförs reformen för att säkerställa lika tillgång på högklassiga, effektiva och rättidiga social- och hälsovårdstjänster. Samtidigt lovar regeringen att ”tillgången på social- och hälsovårdstjänster på svenska och finska garanteras”.

Det riksomfattande Kaste-utvecklingsprogrammet för social- och hälsovården är en del av omorganiseringen av social- och hälsovården. Inom Vammaiskaste eller Utvecklingsprojektet inom handikappomsorgen, 2010–2012, ska en del av utvecklingen ske. Handikappservicen utvecklas till en helhet med klarare servicestrukturer, där närservicen stärks och sakkunskapen säkerställs till ett rimligt pris. Dessutom ska personers möjlighet till deltagande förstärkas. I svenskspråkiga Finland fokuseras projekten på utvecklingen av servicestrukturen för handikappservicen, individuellt boende och personlig assistans. Aktören är Kårkulla samkommun, som i sin tur är ett delprojekt inom det finskspråkiga specialomsorgsdistriktet Eskos projekt. Endast två av nio aktörer inom Vammaiskaste är inte ett specialomsorgsdistrikt.

Resultaten av reformerna och projekten kommer att påverka de svenskspråkiga funktionshindrades, deras närståendes och organisationernas framtid. Att följa upp och kommentera pågående reformer är en viktig uppgift för handikapporganisationerna. Vi har som uppgift att bevaka att användarperspektivet beaktats. Både på finskt och svenskt håll ifrågasätter handikapporganisationerna om huvudparten av Vammaiskastes aktörer har den sakkunskap, de attityder, förutsättningar och den organisation som krävs för att kunna utveckla handikappservicen för alla typer av funktionsnedsättningar eller åtminstone bredare målgrupp än nuvarande? Tyvärr är handikapporganisationernas erfarenhet av nuvarande Vammaiskaste inte enbart positivt. Vi ställer oss delvis kritiska till hur brukarna informerats, hörts och tagits med i de olika projekten och framförallt vilken deras verkliga påverkningsmöjlighet är och varit och vilken deras juridiska ställning är och kommer att vara. En förutsättning för att utveckla den framtida handikappservicen, som motsvarar användarnas behov, kan inte utgå från strukturer. Därför frågar vi oss hur tas den sakkunskap, som finns och utvecklas i handikapporganisationerna och inom tredje sektorn bevaras och tas tillvara i dessa förändringsprocesser, både stora och små? Handikapporganisationer och andra aktörer inom tredje sektorer har av hävd varit stora serviceproducenter och är det fortfarande, exempelvis Folkhälsan, ASPA och Invalidförbundet. Äventyras deras verksamhet av utvecklingsprojekten och går vi mot ett monopol inom hela handikappsektorn, såsom det nu i stor utsträckning varit inom specialomsorgen? Hur ställer sig den som betalar – kommunerna – till detta? Monopol tenderar att leda till höjda priser. Finns det förutsättningar att utveckla kommunernas tjänster så att de motsvarar servicebrukarnas behov på ett högklassigt och kostnadseffektivt sätt såsom utvecklingsprojekten nu administreras? Hur kommer eventuella nya målgruppers representation att säkerställas i de ledande och beslutande organen?

Grunden för majoriteten av de aktörer, specialomsorgsdistrikten, som nu finns inom Vammaiskaste finns i lagen angående specialomsorger om utvecklingsstörda. En lag som högst troligtvis försvinner när handikappservicelagen och specialomsorgslagen sammanförs inom nuvarande regeringsperiod. I Finland finns det inga liknande samkommuner för andra funktionsnedsättningar. I dagens läge kan specialomsorgsdistrikten också erbjuda service för en del andra än den primära målgruppen med mer och mindre lyckat resultat.

Att ett större verksamhetsområde för specialomsorgsdistrikten kommer att kräva en hel del är helt klart. Att utöka målgruppen för den service och de tjänster som produceras betyder också att man som producent eller inköpare av tjänster ska ha förutsättningar, sakkunskap och förståelse för att möta den nivå och kvalitet på servicen som den utvidgade målgruppen behöver och för att uppfylla en tillräcklig, jämlik och högklassig servicenivå till ett rimligt pris. Samma service passar nämligen varken för alla funktionsnedsättningar. Samma gäller fast personer har samma funktionsnedsättning.

En sista frågeställning inför Kaste 2, 2012–2015. Kommer de svenskspråkiga utvecklingsprojekten att bli mikroprojekt inom stora finskspråkiga projekt? Eller är detta nu ett gyllene tillfälle att utöver rådande strukturer våga pröva nya och innovativa läsningar för det svenskspråkiga Finland?

Den 9.11.2011 ordnas det ett seminarium på Kommunernas hus där just den framtida svenskspråkiga handikappservicen kommer att behandlas.

Ulrika Krook
Juridiskt ombud, VH

Nyheter

Text: Thomas Rosenberg, bild: Mari Pennanen

SAMS på god väg

”Jag gör allting! Du vet ju hur det är när man är ensam, man får sköta allting själv”. Så säger Nina af Hällström som sedan början av april i år är verksamhetsledare på SAMS. Men hon ser nog inte speciellt ledsen ut då hon säger det. Hon är tvärtom full av energi över det nya jobbet, och de utmaningar det innebär att bygga upp en ny organisation.

SAMS, eller Samarbetsförbundet kring funktionshinder rf, som det fullständiga namnet lyder, grundades hösten 2010 av de fyra organisationerna Förbundet De Utvecklingsstördas Väl r.f. (FDUV), Svenska hörselförbundet r.f., Förbundet Finlands Svenska Synskadade r.f. och Psykosociala förbundet r.f. En omorganisering som föregicks av en hel del turbulens på handikappfältet, som vi kunnat följa med också i SOS Aktuellts spalter.

Av stor betydelse var självfallet att man lyckades förankra det nya arrangemanget hos de viktigaste finansiärerna, dvs. RAY och Svenska kulturfonden. Det är ju trots allt i hög grad ekonomin som styr.

Konsolidering i Vegahuset

Vilken är då situationen i dag? Den nya organisationen har verkat i ett drygt halvår, med **Nina af Hällström** som enda anställd, från 1.4.2011. Den relativa ensamheten underlättas betydligt av att SAMS har sitt kansli i det s.k. Vegahuset, det relativt nya komplex vid Nordenskjöldsgatan i Helsingfors där också andra organisationer inom handikappfältet verkar. En av de större är FDUV (som SAMS hyr utrymmet av), men här finns också andra, bl.a. Aivovammaliitto. Även **Sonja Karnell** från Finlands svenska handikappförbund r.f. (FSH) har sitt arbetsrum här, liksom de två juridiska ombuden **Ulrika Krook** och **Johanna Lindholm**.

Det gör att Nina ingår i en större arbetsgemenskap, med allt vad det innebär av såväl diskussioner och inspiration som tekniskt stöd, vilket självfallet underlättar arbetet och ger stimulans.

Nina själv har inte varit inblandad i de tidvis stormiga diskussioner som föregick grundandet av SAMS, vilket hon är glad för. Däremot är hon inte alls obekant med handikappfältet, och arbetade senast med det EU-finansierade projektet ”Inclusive Diversity”. Ett treårigt projekt med syfte att öka möjligheterna för personer med funktionshinder att få och bevara ett arbete på den öppna arbetsmarknaden.

Före det arbetade hon inom olika företrädesvis finlandssvenska organisationer, såsom Åbo Akademi, Håll skärgården ren och Finlands svenska ungdomsförbund. Men också inom utbildnings- och kulturministeriet, med riksomfattande ungdomsorganisationer. ”En utpräglad NGO:are”, säger hon om sig själv, dvs. en som arbetar inom den ideella, tredje sektorn. Till utbildningen är Nina statsvetare från ÅA i Åbo. Hon har på grund av mannens utlandskommenderingar periodvis vistats utomlands, och också arbetat delvis hemma eftersom familjen har många barn.

SAMS fördelar fondbidragen

Arbetet hittills har givetvis i huvudsak handlat om att bygga upp den nya organisationen, med allt vad det innebär av nya kontakter och nätverksbyggande. Det centrala för en samarbetsorganisation som SAMS är ju uttryckligen att bygga upp samarbetet mellan de olika medlemsorganisationerna.

Till detta kontaktskapande hör också den stora ansökan som Nina just har färdigställt till penningautomatföreningen RAY. Den gäller ett treårigt projekt med syfte att bygga upp nätverk bland svenskspråkiga funktionshindrade. Det innefattar en personresurs på 1 ½ årsverken, vilket i praktiken innebär att man under projekttiden kunde anställa åtminstone en person till.

Från och med detta år är det SAMS som sköter utdelningen av Kulturfondens bidrag till den sociala sektorn. I år är summan 250 000 euro, och man har för ändamålet tillsatt en grupp sakkunniga som bereder ansökningarna. Ansökningstiden är densamma som för Kulturfonden, dvs. november. Hur stor summan blir i fortsättningen är öppet, men det är meningen att SAMS också i fortsättningen svarar för utdelningen. En viktig uppgift för Nina af Hällström blir att informera fältet om att medlen kan sökas, och att administrera ruljansen.

Aktuellt just nu är det stora seminarium man ordnar den 15–16 november i Tammerfors. Den första stormönstringen arrangerad av SAMS, för de olika aktörerna på det sociala området (se händelsekalendern).

Till verksamhetsledarens bord hör också att administrera de tjänster som enligt planerna skall flyttas över till SAMS, dvs. de två juridiska ombuden samt stödpersonsverksamheten. Den sistnämnda sköts av Sonja Karnell, inom ramen för Handikappförbundet.

Men som sagt; det viktigaste är utan tvivel att bygga upp samarbetet mellan de olika organisationerna på det brokiga handikappfältet, och skapa tätare nätverk. Det har sagts förr, men tål upprepas: de finlandssvenska funktionshindrade är en minoritet inom minoriteten som glöms bort ifall man inte hela tiden påminner om deras existens.

FSH har sökt medlemskap

SAMS är alltså en liten och smidig organisation. Men lite större blir man gärna, framför allt i form av handikappförbundet och dess medlemsorganisationer. En ansökan från Finlands Svenska Handikappförbund (FSH) ligger som bäst på SAMS-styrelsens bord. I styrelsen sitter som ordförande **Gustav Skuthälla** (psykosociala), viceordf. **Gunilla Löfman** (syn) och medlemmarna **Tor Wernér** (hörsel), **Nils Torvalds** (FDUV) och **Benedicte von Wendt** (Asperger).

Eftersom stadgarna tillåter upp till sju styrelsemedlemmar finns det utrymme också för FSH och dess medlemsorganisationer. Det främsta hindret är av formell natur, dvs. FSH:s brokiga organisationsstruktur. Men det skall säkert gå vägen, om viljan finns. Det handlar trots allt mest om vilja. Det skulle ju utan vidare vara bäst om alla skulle kunna samarbeta. Den konsolidering av resurserna som nu sker på Nordenskjöldsgatan i Helsingfors är ett viktigt steg på vägen.

Också Nordenskjöld lyckades ju med det omöjliga, och banade bokstavligen vägen genom isen på sin Vega.

Sams verksamhetsledare Nina af Hällström.

De finlandssvenska funktionshindrade är en minoritet inom minoriteten som glöms bort ifall man inte hela tiden påminner om deras existens.

Text&bild: Tom Sörhannus

Nyheter

Kaj-Ole Lindegård har en ögonsjukdom som innebär tunnelseende. Han har en så kallad teknikkäpp, och använder den mest då det är mörkt för då har han svårast att orientera sig. Han är en av dem som kommer att delta i Vita käppens dag i Vasa.

FAKTA

Vita käppens dag uppmärksammas varje år den 15 oktober sedan 1964, då kongressen i USA beslöt att det ska vara den internationella säkerhetsdagen för vita käppen. Världsblindunionen, WBU, bildades 1984 genom sammanslagning av två intresseföreningar för synskadade. Finland svenska synskadade r.f. (FSS) har sju distriktsföreningar, i Jakobstad, Vasa, Åbo, Mariehamn, Ekenäs, Helsingfors och Borgå. Vasa svenska synskadade har cirka 190 medlemmar, och en del understödjande medlemmar. Idén med den vita käppen kommer från den engelska fotografen James Biggs som 1921 blev blind efter en olycka. För att synas bättre i trafiken målade han sin promenadkäpp vit. Käppen började tillverkas i USA och Frankrike på 1930-talet.

Vita käppen en symbol för synskadade

Den 15 oktober uppmärksammas Vita käppens dag runtom i världen. Däribland i Vasa där föreningen Vasa svenska synskadade står bakom arrangemanget. Den vita käppen är ett hjälpmedel för synskadade. Det var engelsmannen James Biggs som i tiderna låg bakom uppkomsten av käppen.

En av dem som kommer att vara med på Vita käppens dag i Vasa är **Kaj-Ole Lindegård**. Han har ögonsjukdomen retinitisk pigmentosa, eller med ett svenskare begrepp, tunnelseende.

– Jag ser rakt fram, men inte åt sidorna. Det är genetiskt, förklarar Lindegård.

Vi träffas på Lyktan, Vasa svenska synskadades verksamhetscenter. Här pågår renovering för fullt.

– Det är lite stökigt här nu, men det blir bra bara det blir färdigt, säger Lindgård, som är styrelsemedlem i föreningen.

Vid centret bedriver föreningen en hel del verksamhet, som att öva sig i punktskrift, mimosel, gympa och musikaktiviteter. Föreningen brukar även ordna med läger för sina medlemmar, bland annat i Vuokatti. Till sommaren står man värd för de årliga friidrotts- och bocciatävlingarna för synskadade från hela Svenskfinland.

– De kommer att ordnas vid Norrvalla. I somras var vi på Åland.

I Vasa kommer de synskadade att på Vita käppens dag samlas utanför Halpa Halli, och sedan gå genom staden och avsluta med kaffe på ett lokalt café.

Använder käpp i mörker

Själv klarar sig Lindegård ännu så länge ganska bra utan käpp, även om han har en så kallad teknikkäpp.

– Jag använder den mest när det är mörkt för då har jag svårt. Men det är sällan jag går ut när det är mörkt.

När det gäller käppen anser han att man ska använda den.

– Man ska visa att man har en synskada, och också berätta det för medmänniskorna så de vet hur de ska ta en. Det är viktigt.

Samtidigt ska man också vara försiktig.

– Man bör vara aktsam, och till exempel aldrig öppna plånboken framför någon. Det händer så mycket i dag.

Han har också lärt sig punktskrift och att hantera en punktskriftsmaskin.

– Det är bra att kunna ifall synen försämras ännu mera. Det är också lättare att lära sig medan man ännu ser lite, förklarar han.

Hemma har han även en Daisymaskin, det vill säga en maskin där han kan lyssna på böcker i form av cd-skivor. Han hade nedsatt syn redan från födseln, men det upptäcktes först i skolan.

– På 1960-talet förstod ingen vad det var, inte lärarna heller. De trodde man var dum i huvudet. Det var tungt, men jag har alltid haft bra vänner.

Allt beror på vilken inställning man har.

Trots sin synskada har Lindegård en positiv syn på livet.

– Livet tar ju inte slut för att man får en synskada. Man klarar sig bra bara man vill. Allt beror på vilken inställning man har.

Han poängterar dock att allas situation är olika.

– Jag kan ju bara tala utifrån min situation, andra uppfattar det på ett annat sätt.

Lever ett aktivt liv

Själv lever han ett aktivt liv.

– Jag går på gym och simmar för att hålla mig i skick och må bra.

Han går också på danskurs, och spelar gitarr och klarar också att cykla en del. Musiken är en viktig del i hans tillvaro. Skadan på ögonen har kompenserats med att han har väldigt bra hörsel, vilket är till fördel inom musiken.

– Det räcker med att jag hör en låt en gång på radion så kan jag ta ut den på gitarren.

Lindegård är född vasabo och bor numera i Gerby, men har bott 20 år i Norrnäs i Närpes. Han jobbade tio år till sjöss, bland annat på färjan mellan Kaskö och Gävle och senare också på en livsmedelsaffär i Närpes. Han har två barn, en pojke och en flicka, men är numera skild från sin hustru. Situationen för synskadade i Vasa har förbättrats, anser han, men det finns fortfarande mycket kvar att göra.

Reportage

Text&bild: Helena Forsgård

”Alla borde få gå en sådan här kurs”

SJÄLVBILD, SJÄLVFÖRTROENDE OCH SJÄLVKÄNSLA

”Jag vill lära mig att ta det lugnt och inte oroa mig i onödan. Jag vill sänka kraven på mig själv. Jag vill bli lite mer egoistisk.” Så står det på en del av plakaten som hänger på väggen i kursrummet på Lemböte lägergård på Åland. Tio personer går en kurs i personlig utveckling med temat självkännedom, självkänsla och självbild. Den arrangeras av Psykosociala förbundet och deltagarna fick börja med att skriva ner sina egna målsättningar inför kursen.

Sol-Britt Ståhlberg i förgrunden har flera gånger sökt till kurser som Psykosociala förbundet ordnat utan att komma med men i september fick hon en av platserna på en kurs på Åland. I bakgrunden kursledarna Bengt Aspfors och Lilli Saajoranta.

Sol-Britt Ståhlberg är en av dem. Hon arbetade tidigare som städare och trivdes med jobbet men hennes hemsituation tärde på och för fem år sedan blev hon sjuk – deprimerad och utbränd. Hennes sjukdomshistoria innehåller ingredienser som veckolånga sjukskrivningar som stressade mer än hjälpte, ingen fast läkarkontakt utan mest vikarier utan längre erfarenhet av psykisk ohälsa och krav på att hon själv skulle ordna tid hos en terapeut när hon var som mest nere. Nu har hon varit sjukskriven ett år och har pension i form av rehabiliteringsstöd vilket är ett tidsbundet arrangemang.

En annan deltagare är en 28-årig kvinna. Hon vill inte säga sitt namn eller ställa upp på bild men berättar gärna om varför hon sökte sig till kursen. Hon jobbade som säljare i en större stad och klimatet var tufft. Det var armbågar utåt hela tiden och enbart prestationer som räknades. Hon gick in i väggen och drabbades av en utmattningsdepression.

– Jag har alltid haft skyhöga krav på mig själv. Jag skulle vara jätteduktig på allt, hela tiden och överallt. Jag kände inte efter hur jag mådde och vad jag ville. Jag tänkte aldrig på mig själv men väl på alla andra, säger hon.

En viktig del i kurserna är umgänget och samtalen med de andra deltagarna, något som kallas kamratstöd.

Värdera goda egenskaper

Kursen leds av **Lilli Saajoranta** och **Bengt Aspfors** och bygger till stor del på gruppdiskussioner och övningar. Deltagarna fick bland annat i uppgift att skriva upp sina goda egenskaper och sedan gick de runt till varandra, presenterade sig och berättade om dem. De fick också rådet att upprepa dem tyst för sig själv fast varje dag. Det handlar inte om skryt eller självberöm utan att ens positiva egenskaper ska bli en del av en själv.

– Först skrev jag gladlynt, ärlig och utåtriktad. När jag sedan pratade med de andra kom jag på flera andra egenskaper, berättar Sol-Britt.

Övningen är ett sätt att bygga upp sin självkänsla, ett sätt att lära sig att värdera sig själv oberoende av prestationer. Det behövs enligt kursledarna. I dag handlar det alltför mycket om prestationer eller om ”oj-vad-du-är-duktig-syndromet”. Det är prestationen som avgör vad en människa är värd och det är ett fenomen som dessvärre bara tycks öka.

– I prestationsvärlden glömmer man bort sig själv, vem man är som människa. Man förlorar förmågan att må bra. Man tycker inte att man är värd att må bra om man inte presterar på topp, säger kursledarna.

Det är viktigt att lära sig att skilja på självförtroende, som kopplas till prestationer, och självkänsla och det är bara att ha doser i balans av vardera. Den som har låg självkänsla kan uppleva andra som hot och kompenserar ofta med självhävdelse. Den som har god självkänsla och tycker om sig själv blir mer mottaglig och öppen för andra.

Många vill delta

Psykosociala förbundet ordnar ett flertal kurser per år – kortare och längre, både i Svenskfinland och en utomlands. Fler söker än man kan ta emot, till kursen på Åland sökte 43 personer, och deltagarna väljs ut bland annat på basis av de sökandes behov. En del söker till kurserna efter rekommendationer av läkare och terapeuter, andra får kännedom om dem via bekanta.

Varje kurs har ett par timmars uppehåll mitt på dagen. Avsikten är att deltagarna ska få tid att bearbeta de tankar och känslor som övningarna och diskussionerna satt igång.

Inga krav ställs på deltagarna, man behöver till exempel inte prata om sig själv inför alla andra om man inte vill.

En viktig del i kurserna är umgänget och samtalen med de andra deltagarna, något som kallas kamratstöd.

– Man inser att man inte är ensam, man träffar andra som förstår hur man känner sig och som tänker i samma banor, säger Lilli Saajoranta.

Det har också visat sig att en del deltagare fortsätter att hålla kontakt med varandra efter att kursen slutat.

Ökad spänning

I kursen på Åland ingick även avslappningsövningar. Grundspänningen i kroppen ökar när det hela tiden är full fart omkring en och vi vänjer oss gradvis vid ökad spänning, men till slut blir det för mycket med energilöshet och utbrändhet som resultat.

– Vi ser att stress och utbrändhet kryper allt lägre ner i åldrarna. Vårt samhällshjul borde ändra riktning, det brakar ihop om alla ska prestera mer och bättre hela tiden, säger Bengt Aspfors som dock ser en ljusglimt i tunneln:

– Fler företag satsar på personalens välmående på olika sätt.

På halvtid?

Sol-Britt Ståhlberg tar ett steg i taget mot framtiden. Hon har insett att hon har en rad goda egenskaper, att hon ska värdera sig själv högre och inte känna sig värdelös och hon hoppas att hon en dag ska kunna återgå till ett jobb, åtminstone på halvtid. Den 28-åriga kvinnan vill sakta men säkert återgå till arbetslivet. Då vill hon göra bra ifrån sig men måste inte vara jätteduktig hela tiden. Hon vill gärna ha fortsatt kontakt med ett par av deltagarna från kursen och hon vill hitta oaser i vardagen där hon får vara den hon är, där prestationen inte tar överhanden.

Och hon säger en sak till:

– Alla borde få gå en sådan här kurs. Det är otroligt nyttigt och värdefullt.

En viktig del i kurserna är umgänget och samtalen med de andra deltagarna, något som kallas kamratstöd.

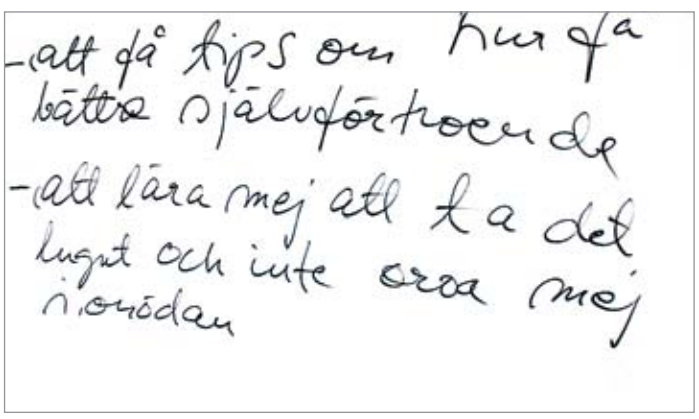

Kursdeltagarna började med att skriva upp sina egna målsättningar för kursen.

Noterat

Lärum-förlaget öppnade sin nya webbshop i mitten av september

Förnyelsen har varit efterlängtad, och nu äntligen är den här – tillgänglig för alla som har en dator! Den nya webbshopen är lättare att söka i än den gamla, och den har bilder på produkterna. Nu kan man också beställa direkt över internet, vilket i förlängningen något ska minska den administrativa processen som sker på vårt kansli. Omsättningen i Lärum-förlaget har ökat under de senaste åren och sortimentet innehåller en förvånande mängd mångsidigt material. Gå in på shop.larum.fi och se vad du hittar för spännande saker!

Det händer massor inom det nya teamet som bildades inom FDUV, när Lärum och LL-Center slogs ihop under en verksamhetschef. Dels har vi en hel del RAY-stödda projekt, och dels är det samma viktiga, vanliga, dagliga verksamhet som innan. **Johanna von Rutenberg** drar Läsombudsprojektet som nu är inne på sitt andra år, med aktiva läsombud utspridda på boenden och dagliga verksamheter runt om i Finland. Johanna ordnar stöd och skolning för läsombuden, och så träffar hon deras chefer och biblioteksspersonal på de orter där de finns. Projektet ska utmynna i en modell för hur man kunde få läsombudsverksamheten som en del av den ”vanliga” verksamheten. Ny i teamet är **Carina Frondén** som översätter och bearbetar ett undervisningsmaterial i IT-hantering för personer med inlärningssvårigheter. FDUV har länge jobbat för att utvecklingsstörda ska ha en möjlighet att inkluderas även i den sociala miljön som stormat in i internetvärlden, och i slutet av nästa år ska det första undervisningsmaterialet ligga färdigt att användas. Det kan också användas för andra som behöver ett lättillgängligt material, som t.ex. seniorer som vill lära sig hantera datorer.

Förutom det här så har vi utvecklingsarbete med LL-Bladet, som **Maria Österlund** från vår sida jobbar med i i samarbete med sina finska kolleger på Selkokeskus, och kanske mest synligt i övrigt är det att vi är med och arrangerar två kurser i att skriva lättläst i Helsingfors under hösten och våren. **Solveig Arle** arrangerar den ena inom huset - en intensivdag - som är full med anmälda, och så ordnar Arbis en till våren som en vanlig kvällskurs. Där finns ännu plats för alla som är intresserade av att lära sig hur man tänker och gör när man vill skriva mera lättillgängligt.

På Lärum är det största nu att vi kunnat anställa en pedagogisk handledare till Helsingfors, som kollega och hjälp för **Ulla Stina Åman** i Vasa. **Heidi Purho** började i mitten av september och ska nu jobba så att lärare, elever och föräldrar ska få det stöd vi kan erbjuda dem, gällande anpassat läromedel och pedagogiska spel, facklitteratur och annat. Vi hälsar Heidi varmt välkommen!

Arbetet fortsätter för att kunna stöda dem som behöver våra tjänster – det är inte den mest vinstbringande verksamheten man kan tänka sig, men nog så viktig för individen, familjen, läraren som vi kan hjälpa.

Marlene Ahlberg

Verksamhetschef för
LL-Center och Lärum,
VD för Lärum-förlaget
FDUV

Noterat

Bokmässan 27–30 oktober!

SOS Aktuellt representeras som vanlig på Bokmässan i Helsingfors mässcentrum i de finlandssvenska tidskrifternas monter 7 H 13 på den stora avdelningen ”Finlandssvenska boken”! Vår skribent Thomas Rosenberg finns på plats.

Även Lättläst representeras stort på Helsingfors bokmässa. LL-Center och Lärum har en gemensam monter. Kom dit för att träffa oss, bläddra i nya LL-böcker och delta i vår kluriga tävling! Vi delar också ut gratis ex av LL-Bladet och olika broschyrer med lättläst samhällsinformation. **Monter nr 7k26**.

LL:s scenprogram på bokmässan: Katten i Ediths trädgård. **Birgitta Boucht** läser ur sin lättlästa bok Katten i Ediths trädgård, där hon låter katten Totti berätta om sitt liv och sin matmor, Edith Södergran. Totti har dessutom goda råd till alla dem som tvekar inför det här med poesi. Totti-scenen torsdag 27.10 kl. 16.

Läsning som verktyg i äldreomsorgen. Också den som har en minnessjukdom eller är mycket gammal har rätt till läsning. **Johanna von Rutenberg** samtalar med **Helena Ahlers**, vårdutvecklare på Folkhälsan, **Marika Skogsten** från Seniorhemmet i Helsingfors och läsombudet **Jenny Lönnroos** om Läsombudsprojektet. Totti-scenen fredag 28.10 kl. 17

En finlandssvensk LL-bok. Birgitta Boucht intervjuas av **Katarina Gäddnäs** om boken Katten i Ediths trädgård. Edith Södergran-scenen lördag 29.10 kl. 14.30.

FINLANDS SVENSKA SOCIALFÖRBUND

lediganslår att sökas **senast den 30.11.2011**

stipendier för medlemmars

studieresor och konferenser i yrkesbefrämjande syfte
eller yrkesutbildande studier.

Stipendierna är avsedda att stöda förbundets medlemmar i deras professionella utveckling och yrkesutövning. Stipendiaterna skall inom tre månader inlämna en rapport över studiebesöket, konferensen eller utbildningen. Rapporten kan publiceras i någon av de tidskrifter FSSF har tillgång till eller i Medlemsbrevet.

Ansökan görs på blankett som kan beställas från förbundets kansli eller kopieras från webbsidan (under Medlemskap).

Verksamhetsledaren ger vid behov mera information.

FSSF, Vöråvägen 18, 66600 Vörå

050 55 33 685

kansli@fssf.fi

www.fssf.fi

Nyheter

Text&bild: Amanda Ehn

Studiedag inom barnskyddsfrågor i Vasa

Den 11 oktober hade FSSF (Finlands Svenska Socialförbund rf) tillsammans med Vasa Förvaltningsdomstol en studiedag berörande barnskyddsfrågor och den nya barnskyddslagen. I ett nästan fullsatt auditorium samlades människor från flera olika sammanhang och städer. Religiösa samfund, kommuner, organisationer och studeranden kom tillsammans för att diskutera aktuella frågor inom barnskyddet och den nya lagen som kom för tre år sedan.

Gunda Öhman talar om sina erfarenheter inom barnskyddet under eftermiddagens sista föreläsning.

Den nya barnskyddslagen trädde i kraft för lite på tre år sedan. Studiedagen ordnades så att intresserade kunde få information av sakkunniga inom området . Barnen är vår framtid och vi borde ta väl vara på dem. Så, fungerar barnskyddet idag? Var går gränsen och det blir aktuellt för barnskyddet att träda in?

Enligt Camilla Snellman är det en ganska dimmig linje. Mer att man måste se från fall till fall och ”sätta barnet på bordet”. Se situationen från barnets synvinkel. Det finns inga direkta anvisningar om när det blir för mycket för barnet och det är dags för barnskyddet att ingripa. Hur går det då till? Vad ska man göra om man ser att ett barn far illa?

Först var det Aija Ström som talade om den statliga myndighetens roll i barnskyddsfrågan under förmiddagen och hon tog upp bland annat olika institutioner som staten ansvarar för. Aija tog också upp de förändringar och problem man stött på sedan den nya lagen trätt i kraft; bland annat svårare för föräldrar att bli vårdare för omhändertagna barn samt justeringar gällande anställda/familjeplatser på institutioner och så vidare.

Under förmiddagens andra föreläsning var det Carola Snellman, socialarbetare för Vasa Stad, som talade om vårdnadstvister och hur barnen far illa i dessa frågor. Som barn kommer man väldigt lätt i kläm mellan föräldrarna i en skilsmässa. Carola poängterar också att enligt statistiken är man nästan garanterad en vårdnadstvist om kvinnan lämnar mannen för en annan.

Barnet i en skilsmässa

Det är lätt att barnet blir förmedlare mellan föräldrarna när dessa inte klarar av att kommunicera med varandra. Barnen får ta emot smutskastning av föräldrarna mot varandra samtidigt som barnets egna känslor kommer i kläm. Man bör komma ihåg att barnet fortfarande älskar båda sina föräldrar, och då föräldrarna smutskastar varandra via barnet kommer barnet att hålla med båda sina föräldrar för att hållas på god fot med den föräldern.

Även om föräldrarnas förhållande inte hållit så har barnet ett behov av båda sina föräldrar och vill hålla sig på god fot med både mor och far. Risken är nu att barnet kommer att slitas mellan föräldrarna. ”PAS” är när en av föräldrarna försöker mer eller mindre medvetet stänga ut den andra ur barnets liv. Detta bygger på barnets rädsla att göra endera föräldern besviken; håller med, är till viljes och låter föräldern styra. Allt för att försöka vara till viljes med båda föräldrarna samtidigt.

Exempel på ”PAS” är att ena föräldern raderar den andres nummer från barnets mobil för att hindra kontakt och samtidigt som kontakt mellan föräldrarna inte heller är möjlig. Eller när ena föräldern kommenterar när den andres helg kommer upp ”att inte kan du väl åka iväg till pappa nu denna helg när vi är på väg till mormor. Nog vill du väl hellre komma till henne än att åka till pappa?” Detta kommer att sätta barnet i en situation där barnet kommer att välja att skippa helgen vid pappa för att vara sin mamma till viljes. Tankar som ”tänk om hon inte tycker om mig om jag inte kommer med till mormor” får då barnet att vara sin mor till viljes varpå ett glapp på några veckor kan uppstå till den andra föräldern. En tidsrymd som kan göra att barnet tappar kopplingen till den andra föräldern om det upprepar sig eller sker för en längre tid.

I sådana fall kan man också se att den ena föräldern släkt sakta försvinner ut ur barnets liv. Ibland kan det till och med vara så att föräldern kapar banden åt barnet även om den andre föräldern försöker ta kontakt eller skicka gåvor/julklappar åt den. Föräldern väljer att inte låta den andres släkt ta kontakt och slänger gåvorna utan att barnet ens får se dem.

När ska barnskyddet träda in?

Ett barn har rätt att ha båda föräldrarna i sina liv och båda sidorna av släkten. Dagens melodi som man ser mer och mer är vecka-vecka boendet för barnet säger Carola.

Varannan vecka hos pappan och varannan hos mamman. Dels kan det vara väldigt svårt att få det att fungera, och om kommunikationen är bristande mellan föräldrarna så försvårar det läget ytterligare. Det kan komma till den punkten att barnet har en dubbel uppsättning av det mesta, lever med två garderober o.s.v. Skräckexemplet som Carola kommit över var ett barn med olika mobiler beroende på var barnet bodde. Som svar på frågan om hur barnets vänner kunde veta vilket nummer de skulle ringa var ”de ser det på jackan”.

Utmaningar komme att följa hela barnets liv och därför är det viktigt att båda föräldrarna kan komma tillsammans för barnets skull och vara goda föräldrar till barnet. Efter lunchen var det Christer Höglunds tur att hålla föreläsning och han talade om den psykiatriska öppna vården. Hur man kan förverkliga barnets bästa under krävande omständigheter? Christer sade att många av de vuxna som kommer till psykiatriska vården idag talar om deras barndom och ångesten över föräldrarnas

Diskussioner i soffgrupperna utanför auditoriet under eftermiddagskaffet.

separation – ännu ett bevis på att föräldrarnas separation gör starka intryck på barnet som lever kvar. Barnskyddet är därför en primär åtgärd för att undvika senare psykiska problem eftersom man kanske inte alltid märker problemet hos ett barn direkt under tiden för skilsmässan utan senare i barnets liv. Statistik visar att två tredjedelar av skilsmässobarn har någon form av psykisk emotionell störning.

På fältet

Under sista föreläsningen var det Gunda Öhman som talade om sina erfarenheter om barnskyddet ute på fältet. De flesta som då jobbar inom barnskyddet upplever att de har för mycket arbete och kan inte sätta den tid de vill på varje enskilt problem. Därför är det bättre att ta tag i saken i ett tidigt skede. Kanske som dagvårdspersonal tala med föräldrarna om den oro man känner över barnet. Diskutera med föräldrarna utan att ”anklaga” dem. D.v.s. ”vi har problem med ’Kalle’”, utan att uttrycka den oro man känner på ett subjektivt sätt och genom en dialog komma fram till en lösning tillsammans med föräldern. Utgå från att föräldrarna känner barnet bäst och de vill det bästa för deras barn. Detta gäller inte bara i dagis-exemplet utan i alla exempel som tagits upp här. Varje barn har rätt till hjälp så fort som möjligt. Tala med föräldrarna och om inte annat hjälper är det dags att kontakta barnskyddet.

Många av deltagarna hade hört en del av det som sades under studiedagen förr samtidigt som flera poängterade att det varit bra med konkreta uppgifter. Samtidigt tror jag att de flesta fick med oss något från den här dagen. Barnskyddet har en viktig roll i vårt samhälle, och är en hjälpande hand för många barn. Håll ögonen öppna och ta oron på allvar.

Nyheter

Nordens välfärdscenters nya projekt satsar på sårbara familjer

Tidigt förebyggande interventioner för familjer i risk för social marginalisering är ett av Nordiska ministerrådets prioriteringsområden under 2011 och 2012.

Nordens Välfärdscenter har fått uppdraget att driva detta projekt med **Kristin Marklund** i spetsen som projektledare. Syftet är att sprida forskningsresultat, kunskap om tidiga insatser, i första hand för familjer med barn före skolåldern, sprida kunskap om goda exempel och skapa nordiska nätverk. Tidiga interventioner kan ge stora effekter för barn och familjer för att förhindra marginalisering. I dag vet vi att en stor del av de barn som redan under förskoletiden visar tecken på att inte må bra, får fortsatta problem under tonåren.

En kartläggning av tidigt förebyggande insatser i de nordiska länderna genomfördes under 2010, under det danska ordförandeskapet. Kartläggningen ligger till grund för projektet. Målet är att uppmärksamma barn och familjer i behov av tidigt stöd för att förhindra att barnen får fortsatta problem i tonåren och upp i vuxen ålder. Tidiga interventioner är kostnadseffektiva. För att upptäcka dessa barn behövs kunskap om risk- och skyddsfaktorer för barn och deras familjer. Hela familjen behöver involveras när stödinsatser planeras. Inom Norden finns en mängd olika exempel på tidiga insatser både i samhällets och i det civila samhällets regi. Projektet vill lyfta fram goda exempel men också problematisera kring interventioner och målgrupper. Nås de mest behövande familjerna av det utbud som finns idag? Inom ramen för projektet vill vi lyssna till barnens röster. Hur ser tonåringar med sociala problem på samhällets tidiga insatser?

Projektet är inriktat på fyra fokusområden: Aktuell forskning om risk- och skyddsfaktorer, lovande exempel på tidiga interventioner i Norden, förenklad tillgång till service och låt barnens röst höras. Sammanställningarna ska spridas inom Norden och kan användas i fortsatta utvecklingsprojekt som handlar om tidiga insatser till barn och familjer. Ett nordiskt nätverk av forskare följer arbetet med risk- och skyddsfaktorer.

Lovande exempel på tidiga interventioner i Norden

Den kartläggning som genomfördes före projektets start kommer att bearbetas med fokus på lovande projekt. En utförligare beskrivning av lovande interventioner tas fram och kan spridas inom Norden. Arbetet genomförs av en grupp forskare och praktiker från de nordiska länderna. En av frågeställningarna blir att värdera om en lovande insats är evaluerad eller om den behöver ytterligare evaluering innan den sprids vidare. Exempel med tvärfackligt samarbete mellan myndigheter och det civila samhället beaktas särskilt. Förslag på lovande interventioner lämnas till politiker och beslutsfattare.

Förenklad tillgång till service

I de nordiska länderna växer det fram olika verksamheter som ska underlätta för barnfamiljer att tidigt få stöd. Brukare ska kunna vända sig till ett enda hus för att få olika slags stöd: one-stop-shops, familjecentraler och liknande. Vilken roll spelar dessa verksamheter för familjer som riskerar marginalisering? En vinjettstudie kommer att genomföras med fokus på hur socialarbetare i Norden ser på dessa verksamheter. En verksamhet som upprätthålls av den ideella, icke-offentliga sektorn i Danmark, I Gang, kommer att belysas inom detta område.

Låt barnens röst höras

Ett flertal frivilliga organisationer inom Norden har utvecklat metoder för att lyfta barns och ungdomars röst till politiker och beslutsfattare. Vad anser socialt utsatta ungdomar om hur man kan hjälpa barn i svåra situationer? Med hjälp av nordiska frivilligorganisationer lyfts barnens perspektiv och förslag till politiker. Barnens röst kan bli en slutprodukt i form av en film. Målet är att starta ett nätverk av nordiska organisationer som arbetar med att lyfta barnets perspektiv i svåra situationer t.ex. när föräldrarna missbrukar, ligger i skilsmässa eller har psykiska problem.

Daniela Andersson och Nordens Välfärdscenter

Reportage

Text&bild: Christina Lång

Solgården bjuder på trygghet, trivsel och glädje

Många familjer med handikappade medlemmar drömmer om att tillsammans kunna resa bort från vardagen till en miljö där man blir omhändertagen och accepterad som man är. Gärna till ett ställe där det finns lämplig sysselsättning. Den möjligheten fick en grupp DUVare i augusti.

Marianne Moe Sbertoli sköter kvällsunderhållningen.

SOLGÅRDEN FAKTA

Redan på 1960-talet började man i Norge göra resor med utvecklingshämmade. Att delta i vanliga solresor med personer som behöver mera tillsyn och service var inte alltid lätt. För deltagarna var de otvivelaktigt betydelsefulla. Då föddes idén om ett semesterställe för utvecklingshämmade. Man grundade ett humanitärt andelslag som samlade in pengar och kunde starta AL Ferie og Helsesenter, som fick namnet Solgården, år 1972. Det ligger mellan Alicante och Benidorm på Costa Blanca i Spanien.

Ganska snart kunde man konstatera att Solgården hade kapacitet för flera grupper som gärna reser till ett tryggt ställe. I första hand vände man sig till pensionärer. Verksamheten har hela tiden växt och i dag har man dryga 200 sängar fördelade på 153 rum och kan ta emot grupper av olika slag. Hela området är handikappanpassat och Solgården erbjuder gratis olika hjälpmedel till låns, bland annat rull- och gåstolar och rullstolar för bassäng. Dessutom har man tänkt på handikappade i planeringen av rummen och det finns möjlighet att låna duschstolar mm.

www.solgarden.se

När informationen om att De Utvecklingsstördas Väl i Karlebynejden ordnar en resa till Solgården i Spanien var min första tanke att resa bort sommartid är inte min melodi. En koll på nätet om semesterstället var tilltalande; det här motsvarar det jag länge sökt. Ett tryggt ställe med många aktiviteter. När också dottern tände på idén och tiden passade oss båda, anmälde vi oss. Och ingen av oss har ångrat resan.

Väl framme i Alicante blev vi varmt välkomnade av både väderleksgudarna och personalen på Solgården. Semesterhemmet ligger på en platå cirka tre kilometer ovanför den pittoreska fiskebyn Villajoysa. Från vissa platser på Solgården har man fin utsikt över Medelhavet. Dit fick vår 15 personers grupp åka i ställets handikappanpassade buss redan första hela dagen framme. Alla njöt av sol och bad i det varma vattnet. Också på stranden fanns det en ramp för rullstolar ända ner till vattenbrynet. Det uppskattades mycket.

Ganska snabbt upptäckte vi att Solgården bjuder på verkligt trygg miljö och många platser att mötas på. På kvällarna samlades vår grupp för intensiva samtal. Vi uppskattade att få lära DUVare vi knappast annars fått stifta bekantskap med. Och det är lätt att ta sig fram mellan de många husen också med rullstol. Här finns bassänger med varmt vatten både inom- och utomhus. Till tryggheten hör också att det finns fysioterapeut och frisör, man kan få fotvård, massage och aromaterapi. Största delen av personalen är norsk och man klarar sig bra på svenska. Köks- och städpersonalen är spansk. De hälsade alla vänligt och var allmänt beredda att ge god service.

Trivseln en höjdpunkt

Trivseln höjs av möjligheten att utöva olika aktiviteter så som minigolf, tennis och boccia. Ibland kunde det vara svårt att välja bland alla alternativen. För varje vecka finns ett program för schemalagda händelser på Solgården och utfärder i omgivningen. På söndagar är det besök i den norska kyrkan som ligger ett stenkast från själva semesterhemmet. Vår grupp blev också bjuden på kyrkkaffe trots att vi missade gudstjänsten.

Vi trivdes förträffligt i simbassängen och njöt av den fartfyllda vattengymnastiken som trivselassistenten **Liv** ledde. Likaså var minigolfbanan populär och speciellt alla våra kvällsdiskussioner vid bassängkanten, någon terrass eller i kafeterian. Utflykter gjorde vår grupp till ett köpcenter och en upplevelserik tur till Safariparken Aitana medan en del av också besökte en marknad i Cala Finestrat, ett semesterparadis med höga våningshus och en liten strand, där en mängd soldyrkare njöt under sina medhavda parasoll. Hur många som hann besöka den närbelägna chokladfabriken finns ingen statistik på.

Glädjen är det bästa minnet

När vi kom till Solgården fanns det barnfamiljer bland gästerna samt personer som kommit för att ändra sin livsstil med hälsa och kost i fokus. Med dem åt vi ett par dagar i kafeterian i samma hus där vi bodde. Vi fick sedan vara med om invigningen av den nya restauranten och festligheterna kring den.

Solgården-platta.

Med hjälp av en stol kan Maria bada i Medelhavet.

Trivseln höjs av möjligheten att utöva olika aktiviteter så som minigolf, tennis och boccia.

Personalen åt där tillsammans med gästerna och de poängterade att de vill vara synliga och lyssna till kommentarer och önskemål. Det enda negativa med stället var att man lätt åt för mycket av den delikata maten som serverades tre gånger per dag.

Dag tre kom en stor grupp från Norge med utvecklingshämmade familjer eller ledsagare och det blev fart på Solgården. Det utbytet med dem hörde till de minnesvärda glimtarna från den här resan.

Kvällsprogrammen på festplatsen bjöd på många upplevelser. Det fina vädret bidrog till stämningen eftersom alla hölls utomhus. Med underhållningen är det meningen att bjuda på spanska inslag. De unga folkdansarna imponerade både med sin dans och sitt sätt att ta med oss semesterfirare i danserna. Gästernas kväll då vem som bara ville fick uppträda med sång, dans, dikt eller egna historier var uppskattade.

Speciellt en kväll kommer vi länge att minnas med stor glädje. Det var då Duo Intermezzo uppträdde med lätt klassisk musik och sjöng ur musikaler. De fascinerade oss med sin dans och charm. Rätt snart var alla i publiken på något sätt involverade i deras framträdande. De dansade med våra handikappade vänner som med sina långa känselspröt kände sig välkomna att uppträda med dem. De flesta skrattade så tårarna rann både av rörelse och fröjd. Kvällen avslutades med dans i skymningen – en dans där både gammal och ung, handikappad och frisk deltog med hela sin förmåga. Den kvällen kommer vi att leva länge på. Åtminstone vår dotter och jag.

Susie gillar minigolf.

Reportage

Text&bild: Tom Sörhannus

Långsamt genom Europa

Många vackra vyer mötte en under vandringen, öppna landskap, vatten och små byar.

Marburg i centrala Tyskland är känt för två saker. Dels har staden världens äldsta protestantiskt grundade universitet, och dels finns i staden en blindskola. Det här var en av de saker jag fick lära mig under en vandring från Närpes i Österbotten till Saarbrücken i södra Tyskland.

Humöret hölls på topp vandringen igenom. Här är vandraren i Tyskland.

Jag nådde ett övergångsställe samtidigt som en äldre man med vit käpp, och beslöt mig för att studera honom lite närmare. Det var fascinerande att se hur skickligt han upptäckte upphöjningen i vägen, och visste precis när det var röd gubbe och när det slog om till grönt. Senare fick jag veta att alla övergångsställen i Marburg har olika signaler vid grön gubbe så att de blinda och synskadade vet var de befinner sig. En stund efter mötet med mannen vid övergångsstället satt jag och åt, och såg en ung man förirra sig in bland borden och stolarna på en uteservering. Då insåg jag att alla dessa uteserveringar och skyltar som man fyller trottoarerna med utgör ett verkligt hinder för synskadade. Det är sådant man i vanliga fall inte tänker på som seende. Vant och snabbt navigerade sig mannen ändå ut mellan stolarna och borden.

På fotvandring genom Europa

Orsaken till att jag befann mig i Marburg var att jag var ute på en fotvandring genom Europa. Två dagar före midsommar stängde jag dörren hemma i Pjelax i Närpes och traskade iväg med sikte på Gibraltar i södra Europa. Under vandringens gång beslöt jag mig ändå för att dela upp vandringen, och den första delen avslutade jag i Saarbrücken vid franska gränsen den 7:e september. Avsikten är att så småningom åka tillbaka och fortsätta vandringen genom Frankrike och Spanien.

Varför vandra genom Europa är en fråga jag fått många gånger. Det går ju både tåg och flyg som är avsevärt snabbare. Varken med tåg eller flyg ser man särskilt mycket. De förflyttar en bara från en plats till en annan. När man vandrar rör man sig långsamt och hinner se så mycket mera.

Det hela började mest som ett infall efter att jag pilgrimsvandrat till Santiago de Compostela i Spanien för drygt två år sedan. Människor pilgrimsvandrade genom Europa redan för hundratals år sedan, och då tänkte jag att man måste ju kunna göra det i dag också. Även om den här vandringen inte är en pilgrimsvandring.

En annan anledning är att visa på långsamhetens fördelar i den tid av stress som vi lever i, och att inspirera människor till att våga vara lite tokiga och göra ovanliga saker. Jag skrev i något sammanhang att det är en resa för att utforska det yttre i dagens Europa och det inre hos mig själv. Det jag fann var bland annat att Europa är en regnig kontinent, men också att tillvaron är sig lika överallt. Det är människor som lever och verkar i sin lokala omgivning. Hos mig själv fann jag både goda och dåliga

Att vandra genom flera länder innebär att man överskrider både fysiska broar och mentala klyftor. På bilden Fehmarnbron som förbinder ön Fehmarn med tyska fastlandet.

sidor. Det jag kom underfund med är att jag är en vandrare på de flesta områden i livet.

Vardag i vandringen

Folk tror gärna att det är något stort och spännande att vara ute på vandring, men i själva verket blir det ganska mycket rutin i det också. Varje dag är naturligtvis olik den andra, men ändå på något sätt också likadan. Man vandrar hela dagen och är därför nöjd med att ta det lugnt och koppla av när kvällen kommer. De flesta nätterna tillbringade jag på vandrarhem, och i övrigt har jag provat allt från tält ute i det fria till någon hotellnatt och övernattning hos bekanta och bekantas bekanta. Man träffar en hel del människor när man är ute och vandrar, en del speciella och de flesta vanliga, en del nyfikna och de flesta likgiltiga. På tyska heter vandrarhemmen jugendherberge (ungdomshärbärge). Då var det kul att träffa på en 86-årig dam på vandrarhemmet i Frankfurt. Vi kom i samspråk eftersom hon glömt vilket rumsnummer hon hade, och hon berättade på god engelska att hon tidigare bott i staden och nu var på återbesök.

Ny utrustning

Ett misstag jag gjorde var att inte gå in mina nya skor tillräckligt, vilket gjorde att jag fick skicka efter mina gamla vandringsskor redan andra dagen. I Stockholm köpte jag sedan ett nytt par, vilka jag gick med resten av vandringen. De var helt slut när jag kom till Saarbrücken. Packningen vägde vid starten 17–18 kilo, vilket var för mycket. Från och med Stockholm började jag göra mig av med sådant jag ansåg vara onödigt, och i slutet vägde den kanske hälften av vad den gjorde i början. Det mesta av vandringen gick längs mindre vägar i närheten av de större vägarna. I Danmark och Tyskland finns ett väl utbyggt nät av cykelvägar som jag följde för det mesta. En sak jag också lärde mig var att kroppen anpassar sig ganska snabbt till nya omständigheter, medan det tar längre tid att anpassa sig mentalt. I alla fall har jag fått många nya erfarenheter som jag tar med mig i den fortsatta vandringen, både genom livet och till Gibraltar.

FAKTA VANDRING

Start den 22 juni i Närpes – målgång del 1 i Saarbrücken i södra Tyskland den 7 september
Tidsåtgång: 78 dagar (varav 68 dagar vandring och 10 dagar vila) eller 11 veckor och en dag.
Avverkad distans: 1 902 km genom fyra länder (Finland, Sverige, Danmark, Tyskland)

Vandringsblogg: framstegen.net

Noterat

Europeiska dyslexiveckan firades vecka 40

Mellan 5 och 8 procent av eleverna har läs- eller skrivsvårigheter. I Finland räknar man med att mellan 5 och 8 procent av eleverna i grundskolan har någon form av läs- eller skrivsvårigheter. Det finns ingen statistik över hur många som lider av dyslexi, men eftersom det är en inlärningssvårighet är det viktigt att man upptäcker problemen och försöker stöda eleven så tidigt som möjligt. Lärum stöder lärare, elever och föräldrar i frågor kring läs- och skrivsvårigheter. Våra pedagogiska handledare **Ulla Stina Åman** i Vasa och **Heidi Purho** i Helsingfors ger tips om material och böcker om dyslexi, screeningmaterial som kan användas för att diagnosticera dyslexi samt material som utvecklar läsningen. Heidi Purho har nyligen börjat jobba för Lärum i Helsingfors, och välkomnar alla intresserade till materialutställningen i Vegahuset. Heidi når man per e-post: **heidi.purho@larum.fi** eller tfn: **09 4342 3617**. Lärum är en del av Förbundet De Utvecklingsstördas Väl r.f. (FDUV) och finns i Vasa och Helsingfors.

Definition av dyslexi från The International Dyslexia Association (2002): Dyslexi är en specifik inlärningssvårighet som har neurologiska orsaker. Dyslexi kännetecknas av svårigheter med korrekt och/eller flytande ordigenkänning och av dålig stavnings- och avkodningsförmåga. Dessa svårigheter orsakas vanligen av en störning i språkets fonologiska komponent, som ofta är oväntad med hänsyn till andra kognitiva förmågor och trots möjligheter till effektiv undervisning. Sekundära konsekvenser kan innefatta svårigheter med läsförståelse och begränsad läserfarenhet, vilket kan hämma tillväxten av ordförråd och bakgrundskunskap.

Händelsekalendern 2011

Oktober

15–16.10 Bo bra, lev väl – FDUV:s kongress och studiedagar i Helsingfors Mässcentrum
Mera info: Elina Sagne-Ollikainen, 09 4342 3615, elina.sagne-ollikainen@fduv.fi, www.fduv.fi

18.10 Välkommen på caféträff! Föräldrar till barn med autism, AD/HD, Asperger och motsvarande symptom, i dagis/skolåldern även äldre , träffas för kaffe och en god pratstund kring våra erfarenheter o upplevelser kring barnen. Förfrågningar: 050 323 2298. Vi träffas på Närpes arbetscentral, Nordv.3 (bakom Kockens bar) kl 19–20.30.

19.10 Luckans rådtorg för seniorer kl. 14–15 Solveig Arle och Johanna Rutenberg berättar om LL-Center och Projekt läsombud i Svenskfinland på Luckan i Helsingfors. Nifin och Helsingfors stadsbibliotek medverkar också. Arr: Luckan.
Mera info www.ll-center.fi

20.10 Stödpersonsträff På träffen har du möjlighet att komma och träffa andra som fungerar som stödpersoner över en kopp kaffe med tilltugg. Meddela ditt deltagande en dag innnan så vet vi hur många vi kokar kaffe åt. kl 17.30–19.00 Vegahuset, Nordenskiöldsgatan 18a, Helsingfors. stodperson@handikapp.fi

22.10 Dansgala i Vörå Ungdomslokal Arr: FDUV & Vörå ungdomsförening. Mera info: Tina Holms, 040 567 9257, tina.holms@fduv.fi, www.fduv.fi

24.10 Svenska hörselförbundet rf 25-års Jubileumskryssning Minikryssning från Åbo med Viking Line. www.horsel.fi

26.10 Stödgrupp för föräldrar – Bamsegruppens träff kl. 16.30–19.30 i Vegahuset, Helsingfors Arr: Bamsegruppen & FDUV. Mera info: Monica Björkell-Ruhl, 040 510 93 90, monicabjorkellruhl@gmail.com, www.bamsegruppen.org

27.10 En temakväll ordnas i Vasa Mary Andrén-Pada föreläser om sorgebearbetning och Lena Krantz från Sverige som var med i tsunamin i Thailand år 2004, berättar om hur hon fick hjälp med att bearbeta de traumatiska händelserna i en självhjälpsgrupp.(arr. SSC, FSPC, SOAF, Folkhälsan) www.fspc.fi

27–30.10 Helsingfors bokmässa Besök LL-Centers och Lärumförlagets monter. Kom och se våra scenprogram. 27.10 kl. 16.00 och 29.10 kl. 14.30: Birgitta Boucht berättar om sin lättlästa bok Katten i Ediths trädgård, 28.10 kl. 17.00: Projektet Läsombud i Svenskfinland presenteras. Mera info: www.fduv.fi

28–30.10 Familjekurs på Norrvalla för familjer som har barn med funktionshinder/utvecklingsstörning i åldern 1–8 år Arr: FDUV. Mera info: Elina Sagne-Ollikainen, 09 4342 3615, elina.sagne-ollikainen@fduv.fi, www.fduv.fi

28.10 Psykosociala förbundet rf: höstmöte och föreläsning med forskardoktor Rasmus Isomaa under rubriken: ”Ungdomars psykiska hälsa med särskilt fokus på ätstörningar”. Plats: Axxell Ekenäs kl. 13–15, Raseborgsvägen 5, Ekenäs. Tillfället är kostnadsfritt och öppet för alla intresserade. Anmäl senast 21.10 till maria.rajalin@fspc.fi eller tfn 050 590 3436.

28–29.10 Seminarium på Hanaholmen om teater med och för teckenspråkiga, ett samarrangemang mellan Tyst Teater i Sverige och Teatteri Totti i Finland. www.kl-deaf.fi, www.hanaholmen.fi. Allt är fyrspråkigt, två tal- och två teckenspråk, alla hörande är således mycket välkomna dit också. Pippi Långstrump på teckenspråk ska förevisas 29–30 okt på Ljusa Huset i Helsingfors, info också på Dövas Förbunds websida www.kl-deaf.fi.

29.10 Ett steg i taget – föräldraträff med rekreation kl. 10–18 på konferenshotell Siikaranta, Kyrkslätt. Målgrupp: Föräldrar till barn och ungdomar med särskilda behov. Psykolog Thomas Londén medverkar. Arr: FDUV.
Mera info: Elina Sagne-Ollikainen, 09 434 23615, elina.sagne-ollikainen@fduv.fi, www.fduv.fi

November

SOS Aktuellt nr 6 utkommer vecka 49. Deadline för material den 28 november.

2.11 Finlands Svenska Socialförbunds föreläsning om hur det är att vara anhörig till en missbrukare. Marianne, som själv är anhörig till en missbrukare, kommer till Pargas och föreläser om sina upplevelser i Malmkullas matsal på Kommunalhemsvägen i Pargas kl 14–16. Föreläsningen är avgiftsfri. Föreläsningen riktar sig till personal inom social- och hälsovården men även till övriga som berörs av missbruk på sin arbetsplats eller hemma. För mer info kontakta Socialförbundets verksamhetsledare Maria Helsing på kansli@fssf.fi eller 050 5533685. Obligatorisk anmälan senast 26.10 till kansli@fssf.fi

3.11 Birgitta Boucht berättar om sin lättlästa bok Katten i Ediths trädgård i samtal med Ann-Jolin Grüne på Helsingfors Arbis bibliotek kl. 18.00–18.45.
Mera info: www.arbis.hel.fi

7–12.11 Del 2 av Familjekursen för vuxna med mental ohälsa och deras familj. Kursplats: Norrvalla RehabCenter, Vörå. Målgrupp: vuxna med mental ohälsa och deras familjer, vars familjemedlemmar behöver psykosocialt stöd. Arrangör: Psykosociala förbundet rf. med stöd av FPA.

9.11 Framtidens handikappservice och individuellt stöd Personliga assistans dag kl. 9–17 på Kommunernas hus i Helsingfors. Mera info: Marita Mäenpää, marita.maenpaa@fduv.fi, tfn 09 434 236 13, www.fduv.fi

9.11 Praktisk workshop kring Lärum-utställningens matematikmaterial för F-3 inom grundläggande utbildningen, Matematik med alla sinnen. Målgrupp: lärare, skolgångsbiträden och andra intresserade. Lärum i Vasa, kl. 15–17. Arr: Lärum. Mera info: Ulla Stina Åman, ullastina.aman@larum.fi, 06 3195 657, www.larum.fi

9.11 Rundvandring i Sensoteket i Vasa för personal inom skola och förskola kl. 13, 14, 15 och 16. Besöket är avgiftsfritt. Arr: FDUV. Mera info: Annika Martin, fduv.vasa@fduv.fi, 06 3195 652, www.fduv.fi

10.11 Öppet Hus på Sensoteket i Vasa. Sensoteket fyller 10 år! Kom och mingla en stund, lägg dig i bollhavet och titta på vår konstutställning. Kaffe och tårta. Arr: FDUV. Mera info: Annika Martin, fduv.vasa@fduv.fi, 06 3195 652, www.fduv.fi

13–20.11 Blindveckan Temat för årets blindvecka är frivilligarbete. Blindveckan uppmärksammas på olika sätt runt om i Svenskfinland och världen. Mera information på www.fss.fi

15–16.11 SAMS-seminarium på hotell Scandic Rosendahl i Tammerfors. Är SAMS sams i Svenskfinland? Förväntningar och utmaningar inom den sociala sektorn. Sista anmälningsdagen är den 31 oktober. Ingen deltagaravgift uppbärs. Deltagarna står själva för sina resekostnader.
Mera info av verksamhetsledare Nina af Hällström, nina.afhallstrom@samsnet eller 050 3683 288. Här kan du anmäla dig till seminariet http://samsnet.fi/anmalning/

17–20.11 ”Att drabbas av utbrändhet/depression och vägen till livet igen”, Kursplats; Kaisankoti, norra Esbo. Målgrupp; personer som upplever/hotas av utbrändhet/depression, som är i arbete eller på väg att återgå till arbetslivet. Ansökan senast; 19.10 Arrangör: Psykosociala förbundet rf. med stöd av RAY. Kursen är avgiftsfri, inkl. kost, logi och resor. För mera info www.fspc.fi eller kontakta ann-charlott.rastas@fspc.fi, 06 7232 517

19–20.11 FSS höstmöte Förbundet Finlands Svenska Synskadade samlas till höstmöte på kongress- och fritidscenter Petäys Resort i Hattula. Mera information på www.fss.fi

22–23.11 Mentalhälsomässan i Gamla Hamnen i Helsingfors.

23.11 kl.10–13 ordnar Finlands Svenska Socialförbund och Juridiskt Ombud i Svenskfinland socialarbetarträff för socialarbetare inom handikappsektorn i Rådhuset i Lovisa. Välkomna är alla socialarbetare inom handikappsektorn från hela Mellannyland och Östnyland. På träffen medverkar Socialförbundets verksamhetsledare och juristerna från Juridiskt Ombud. På träffen vill vi diskutera aktualiteter inom handikappservicen och höra vad socialarbetarna anser. Sista anmälningsdag 15.11 till kansli@fssf.fi

24.11 Stödpersonsträff
På träffen har du möjlighet att komma och träffa andra som fungerar som stödpersoner över en kopp kaffe med tilltugg. Meddela ditt deltagande en dag innnan så vet vi hur många vi kokar kaffe åt. kl 17.30–19.00 Vegahuset, Nordenskiöldsgatan 18a, Helsingfors. stodperson@handikapp.fi

28.11–4.12 Temavecka för personer med utvecklingsstörning Diskussioner, aktiviteter och olika evenemang arrangeras runt om i landet. Arr: FDUV och Steg för Steg. Mera info: Elina Sagne-Ollikainen, 09 4342 3615, elina.sagne-ollikainen@fduv.fi, www.fduv.fi

29.11 Östra Teaterns pjäs ”Autist, ja visst” uppförs i Vasa, Skafferiet Ritz, kl. 14 och 18. Mera info: Elina Sagne-Ollikainen, 09 4342 3615, elina.sagne-ollikainen@fduv.fi, www.fduv.fi

30.11 kl. 18.30 och 1.12 kl. 10.30 Östra Teaterns pjäs ”Autist, ja visst” uppförs på Kulturcentret Caisa i Helsingfors. Mera info: Elina Sagne-Ollikainen, 09 4342 3615, elina.sagne-ollikainen@fduv.fi, www.fduv.fi

30.11 Bamsegruppens julfest kl. 16.30–19.30 i Vegahuset, Helsingfors. Arr: Bamsegruppen & FDUV. Mera info: Monica Björkell-Ruhl, 040 5109 390, monicabjorkellruhl@gmail.com, www.bamsegruppen.org

30.11 kl 14–19 Menu mässan, en rekryteringsmässa för olika organisatörer inom frivillig verksamhet, i gamla studenthuset. Stödpersonsverksamheten deltar i mässan!
Mera info: www.kansalaisareena.fi/menumessut/index.php Gamla studenthuset i Helsingfors.

December

3.12 Internationella handikappdagen

15.12 Stödpersonsträff På träffen har du möjlighet att komma och träffa andra som fungerar som stödpersoner över en kopp kaffe med tilltugg. Meddela ditt deltagande en dag innnan så vet vi hur många vi kokar kaffe åt. kl 17.30–19.00 Vegahuset, Nordenskiöldsgatan 18a, Helsingfors. stodperson@handikapp.fi

24.12 God jul!

2012

Januari

19.1. 2012. Kursen lär dig skriva lättläst börjar på Helsingfors Arbis den 19 januari 2012. Kursen är ett samarbete med LL-Center/FDUV. Mer info på Arbis hemsida: www.arbis.hel.fi

26–28.1.2012. Kurs för personer med tinnitus. Plats: Hotell Victoria i Tammerfors Pris: 60e. För mera information och anmälningar (OBS! senast den 28.11) kontakta Svenska hörselförbundet rf, 09 663 392 eller nora.stromman@horsel.fi

Mars

19–25.3.2012. Tredelad rehabiliteringskurs för vuxna med mental ohälsa. Tema för kursen ”på väg mot återhämtning” Kursplats: Norrvalla RehabCenter, Vörå. Kursens andra delar: 22–28.10.2012 och 21–26.1.2013. Målgrupp: vuxna med psykisk ohälsa tex. Depression, ångest, psykotiska symtom, som vill arbeta med sin återhämtningsprocess. Arrangör: Psykosociala förbundet r.f med stöd av FPA.
OBS! Ansökningstiden utgår 16.12.2011. Kursen är avgiftsfri, berättigar till rehabiliteringspenning under kursens gång. För mera information www.fspc.fi eller kontakta ann-charlott.rastas@fspc.fi 06 723 2517

Juni

4–9.6.2012 Tvådelad familjekurs, för vuxna med mental ohälsa och deras familj. Kursplats: Norrvalla RehabCenter, Vörå.
Del 2: 19–24.11.2012. Målgrupp: vuxna med mental ohälsa och deras familjer, där den vuxna är på tex. rehabiliteringsstöd, sjukskriven, vars familjemedlemmar behöver psykosocial stöd. Sista ansökningsdagen 9.3.2012. Arrangör: Psykosociala förbundet rf. med stöd av FPA. Kursen är avgiftsfri, berättigar till rehabiliteringspenning under kursens gång. För mera info www.fspc.fi eller kontakta ann-charlott.rastas@fspc.fi 06 723 2517

Vill du lägga in material på händelsekalendern?
Kontakta Daniela Andersson, daniela.andersson@kolumbus.fi, GSM 044 555 4388. Deadline för material till nummer 6/2011 är den 28 november. Tidningen utkommer vecka 49.